Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematiem "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai"

(COM(2018) 353 final – 2018/0178 (COD))

un "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulu (ES) 2016/1011 attiecībā uz mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etaloniem"

(COM(2018) 355 final – 2018/0180 (COD))

(2019/C 62/16)

Ziņotājs: **Daniel MAREELS**

Apspriešanās	Eiropas Savienības Padome, 6.7.2018.
	Eiropas Parlaments, 5.7.2018.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. pants
Atbildīgā specializētā nodaļa	Ekonomikas un monetārās savienības, ekonomiskās un sociālās kohēzijas specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	3.10.2018.
Pieņemts plenārsesijā	17.10.2018.
Plenārsesija Nr.	538
Balsojuma rezultāts	182/0/0
(par/pret/atturas)	

1. **Secinājumi un ieteikumi**

1.1. EESK atzinīgi vērtē priekšlikumus par taksonomiju un uzskata, ka tie ir pirmais solis ceļā uz rīcības plāna ilgtspējīgas izaugsmes finansēšanai īstenošanu ([1]). Priekšlikumos definēts, kāda darbība uzskatāma par "ekoloģiski ilgtspējīgu saimniecisku darbību", un tas ļauj noteikt, ko nozīmē "ekoloģiski ilgtspējīgs ieguldījums", kas arī ir galvenais mērķis šajā kontekstā.

1.2. Komiteja atzinīgi vērtē arī priekšlikumu izstrādāt jaunus "mazoglekļa" un "labvēlīgas oglekļa ietekmes" etalonus.

1.3. Ņemot vērā rīcības plāna mērķus, ir ļoti svarīgi jau pašā sākumā izveidot stabilu pamatu visiem turpmākajiem pasākumiem. Taksonomija ir šāds pamats, un komiteja pilnībā atbalsta izvēli sākt tieši ar to.

1.4. Turklāt šim pamatam ir jāatbilst rīcības plānā izvirzītajiem tālejošajiem mērķiem, kuros norādīts, ka Eiropa ir labā pozīcijā, lai uzņemtos vadošo lomu pasaulē. Tagad ir jārīkojas saskaņā ar šo mērķi un attiecīgi jāizveido taksonomija.

1.5. Eiropas Savienībai ir svarīgi paust vienotu viedokli un piemērot vienotu pieeju šajā jautājumā. Tas nozīmē, ka Eiropas taksonomijas uzdevums ir pārvarēt un aizstāt pašreizējās dalībvalstu atšķirīgās pieejas, ko piemēro vienā valstī vai plašāk. Ja iespējams, ir jābalstās uz pašreizējiem starptautiskajiem regulējumiem.

1.6. Tas pozitīvi ietekmētu arī iekšējo tirgu, jo īpaši nolūkā piesaistīt līdzekļus ilgtspējīgiem ieguldījumiem visā ES. Tirgus dalībniekiem samazinātos izmaksas, bet ieguldītājiem būtu plašākas izvēles iespējas.

([1]) COM(2018) 97 final.

1.7. Rīcības plāns un tā īstenošana ir saistīti ar nopietniem uzdevumiem. Tie, bez šaubām, būs jāīsteno apstākļos, kas attīstās un nepārtraukti mainās. Tādēļ taksonomija uzskatāma arī par attīstībā esošu instrumentu, kurš regulāri jāizvērtē un jāpielāgo.

1.8. Ņemot vērā iepriekš minēto, komiteja piekrīt viedoklim, ka priekšroka jādod elastīgai un pakāpeniskai pieejai, kas paredzēta priekšlikumos. Ir jāsāk ar ierobežotu jomu skaitu, un sākumā jānosaka tikai dažas juridiskās saistības.

1.9. Kā jau izklāstīts iepriekš, pašreizējos priekšlikumos situācija apskatīta ekoloģiskā aspektā. Attiecībā uz situāciju kopumā komiteja joprojām aicina pievērst pienācīgu uzmanību vispārējai saskaņotībai. Lai gan pozitīvi vērtējams tas, ka ir jāievēro obligātie standarti sociālajā un pārvaldības jomā, tomēr ir vēlami papildu pasākumi. Tādēļ turpmāk būs jāpievēršas ilgtspējas mērķu paplašināšanai, attiecinot tos uz sociālo un pārvaldības jomu.

1.10. Komiteja pilnībā atbalsta nodomu izveidot ES taksonomiju ar augstu detalizācijas pakāpi. Ir svarīgi droši un skaidri noteikt, kādas darbības patiešām ir ekoloģiski ilgtspējīgas, un jau no paša sākuma novērst jebkādas šaubas šajā jomā.

1.11. Ļoti svarīgi ir arī nodrošināt, lai taksonomija būtu ērti lietojama. Šāda iezīme nāks par labu patērētājiem un ieguldītājiem. Pilnībā atbalstāms ir lēmums izmantot taksonomiju tika tad, ja tā ir stabila un apstiprināta.

1.12. Taksonomijā jāņem vērā, ka to piemēros uzņēmumi. Tieši uzņēmumi faktiski nodrošinās lielāko daļu pasākumu pārejā uz ilgtspējīgu ekonomiku. Pilnībā pamatota ir pieeja, kurā ņemtas vērā nozaru un uzņēmumu lieluma atšķirības. Īstenojot pasākumus, kuru mērķis ir mobilizēt līdzekļus ekoloģiski ilgtspējīgām saimnieciskām darbībām, ir jānovērš konkurences traucējumi.

1.13. Tajā pašā laikā jānodrošina, ka taksonomiju var piemērot gan starptautiskā mērogā, gan vietējā mērogā. Komiteja ir pilnībā pārliecināta, ka minētie pasākumi nedrīkst būt orientēti galvenokārt uz ļoti lielu uzņēmumu vajadzībām, bet jānodrošina, ka tie sniedz labumu MVU.

1.14. Pozitīvi vērtējams tas, ka ES taksonomijas izstrādē svarīga loma ir paredzēta Eiropas uzraudzības iestādēm. Jāpanāk, ka to var izmantot visas finanšu iestādes un to piemēro visiem finanšu produktiem un attiecīgajām saimnieciskajām darbībām. Turklāt jānodrošina, ka taksonomija atbilst ES tiesību aktiem finanšu jomā. Cik vien tas iespējams, ir jāierobežo papildu slogs un izmaksas, kas saistītas ar regulējumu un uzraudzību, balstoties, piemēram, uz proporcionalitātes principu.

1.15. Komiteja uzskata, ka svarīga nozīme ir arī informēšanai un komunikācijai. Tādēļ komiteja uzskata, ka ir pilnībā pamatoti pievērst īpašu uzmanību informēšanai un komunikācijai ar visām ieinteresētajām personām, tostarp uzņēmumu darbības vidē, un ar sabiedrību. Varētu izstrādāt plānu, kura mērķis ir pēc iespējas labāk informēt visas ieinteresētās personas un iedzīvotājus un uzsākt dialogu nolūkā panākt viņu iesaistīšanos. Varētu paredzēt arī izglītošanas un apmācības pasākumus finanšu jomā. Tieši vīriešiem un sievietēm būs izšķiroša loma!

2. **Konteksts** ([2])

2.1. Starptautiskajā līmenī līdz ar ANO Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam (2015) un Parīzes nolīguma par klimata pārmaiņām (2016), pieņemšanu ir būtiski mainījusies attieksme pret klimata pārmaiņām un vides degradāciju. Citiem vārdiem sakot, pasaulē ir nolemts virzīties uz ilgtspējīgāku vidi.

2.2. Eiropas Savienība negaidīja šos starptautiskos dokumentus, lai īstenotu iniciatīvas, taču kopš to pieņemšanas process ir ievērojami paātrinājies. Jāatzīmē, ka pārejā uz ilgtspēju ir jāiegulda milzīgs darbs un apjomīgs finansējums. Lēš, ka klimata un enerģētikas jomā vien ir jāiegulda 180 miljardu EUR gadā.

2.3. 2016. gadā izveidota Augsta līmeņa ekspertu grupa. Tās uzdevums bija izstrādāt ES stratēģiju ilgtspējīga finansējuma jomā. Šī ekspertu grupa iesniedza divas prasības Eiropas finanšu sistēmai:

([2]) Šī atzinuma daļa galvenokārt balstīta uz regulas priekšlikuma paskaidrojuma rakstu un rīcības plānu ilgtspējīgas izaugsmes finansēšanai – COM (2018) 97 final.

2.3.1. pirmkārt, uzlabot finansējuma piešķiršanu ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei;

2.3.2. otrkārt, stiprināt finanšu stabilitāti, iekļaujot ieguldījumu lēmumu pieņemšanā vides, sociālos un pārvaldības (VSP) faktorus.

2.4. Grupa formulēja arī astoņus ieteikumus, kurus tā uzskata par ilgtspējīgas finanšu sistēmas galvenajiem pamatelementiem. Viens no minētajiem ieteikumiem ir grupas aicinājums izveidot tehniski spēcīgu klasifikācijas sistēmu ES līmenī, proti, "taksonomiju", lai paskaidrotu, ko nozīmē "zaļš" un "ilgtspējīgs". Šis precizējums ļauj noteikt, kas ir "ekoloģiski ilgtspējīga saimnieciskā darbība".

2.5. Turpinot ekspertu grupas darbu, Komisija 2018. gada pavasarī publicēja rīcības plānu ilgtspējīgas izaugsmes finansēšanai. Šajā plānā ietverti arī izskatāmie priekšlikumi.

2.6. Šo 2018. gada 24. maijā pieņemto priekšlikumu ([3]) mērķis ir:

2.6.1. nodrošināt taksonomijas pamatu, kā norādīts iepriekš. Tas ļaus arī noteikt, kas ir "ilgtspējīgs ieguldījums";

2.6.2. izstrādāt skaidrus noteikumus ieguldītājiem. Ar minētajiem noteikumiem, īpaši atsevišķiem finanšu sistēmas dalībniekiem adresētajiem noteikumiem, paredzēts skaidrāk un saskaņotāk skatīt jautājumu par to, kā ieguldījumu lēmumos un konsultācijās ieguldītājiem iekļaut ar VSP faktoriem saistītos riskus;

2.6.3. noteikt jaunas pārredzamības prasības atsevišķiem finanšu sistēmas dalībniekiem, tostarp attiecībā uz to, kā tie iekļauj atzinuma 2.6.2. punktā paredzētos noteikumus iepriekš minētajos lēmumos un konsultācijās. Viņiem arī jāparāda, kā tie īsteno izvirzītos ilgtspējas mērķus;

2.6.4. izveidot jaunus "mazoglekļa" un "labvēlīgas oglekļa ietekmes" etalonus, kurus administratori piemēro, lai nodrošinātu lietotājiem zināmu noteiktību šajā jautājumā.

3. **Piezīmes un komentāri**

3.1. EESK atzinīgi vērtē izskatāmos priekšlikumus, kas ir pirmais solis ceļā uz rīcības plāna ilgtspējīgas izaugsmes finansēšanai īstenošanu. Vispirms ir jādefinē taksonomija, kas savukārt ļauj definēt, kādos gadījumos runa ir par "ekoloģiski ilgtspējīgu saimniecisku darbību", un noteikt, ko var uzskatīt par "ekoloģiski ilgtspējīgu ieguldījumu", kas galu galā ir galvenais mērķis šajā kontekstā.

3.2. Šie priekšlikumi nebūt nav vienīgie, kas veicina šā mērķa sasniegšanu. Tā ir ļoti sarežģīta tematika, kuras risināšanai būs vajadzīgs daudz pasākumu un iniciatīvu. Daži priekšlikumi jau ir iesniegti, un tuvākā vai tālākā nākotnē paredzēts iesniegt arī citus priekšlikumus.

3.3. Ņemot vērā rīcības plāna mērķus, ir ļoti svarīgi jau pašā sākumā izveidot stabilu pamatu, uz kā balstīt visus turpmākos pasākumus. Taksonomija ir šāds pamats, un komiteja pilnībā atbalsta ieceri sākt tieši ar to. Vispirms ir skaidri jāsaprot, ko nozīmē jēdzieni "zaļš" un "ilgtspējīgs".

3.4. Turklāt šim pamatam ir jāatbilst tālejošajiem mērķiem, kuri norādīti rīcības plānā. Tajā, piemēram, norādīts, ka Eiropa ir labā pozīcijā, lai uzņemtos vadošo lomu pasaules līmenī. Tagad ir jārīkojas un attiecīgi jāveido taksonomija.

3.5. Jāpanāk, ka taksonomija ir neapstrīdama un ka to atzīst visas iesaistītās puses. Ja tas netiks panākts, tas varētu ietekmēt visas turpmākās norises un izvirzīto mērķu sasniegšanu. To nekādā gadījumā nedrīkst pieļaut.

3.6. Eiropas taksonomijai ir jāspēj arī pārvarēt un aizstāt pašreizējās dalībvalstu atšķirīgās pieejas, ko piemēro atsevišķi vai plašāk. Tomēr tas nenozīmē, ka līdz šim uzkrātā pozitīvā pieredze būtu vienkārši jānoraida. Ja iespējams, tā būtu jāizmanto. Šajā sakarā ir arī svarīgi, lai taksonomija būtu balstīta uz spēkā esošo starptautisko regulējumu.

([3]) COM(2018) 353 final un COM(2018) 355 final.

3.7. Galu galā Eiropas Savienībai ir svarīgi paust vienotu viedokli un piemērot vienotu pieeju šajā jomā. Tas pozitīvi ietekmētu arī iekšējo tirgu, jo būtu vieglāk piesaistīt līdzekļus ilgtspējīgiem ieguldījumiem visā ES. Tirgus dalībniekiem samazinātos izmaksas, jo nebūtu vairs jāievēro atšķirīgie dalībvalstu noteikumi. Savukārt ieguldītājiem būtu plašāka izvēle un atvieglota ieguldījumu veikšana ārvalstīs.

3.8. Rīcības plānā pamatoti norādīts: "Ilgtspēju veidojusī zinātne ir dinamiska un mainīga, tāpat kā sociālās vēlmes, kā arī ieguldītāju un tirgus vajadzības" ([4]). Tādēļ taksonomija uzskatāma par attīstībā esošu instrumentu, kurš regulāri jāizvērtē un, ja nepieciešams, jāpielāgo un jākoriģē. Jārīkojas ir ātri, bet ne pārsteidzīgi.

3.9. Atsaucoties uz iepriekš minēto, komiteja piekrīt viedoklim, ka priekšroka jādod elastīgai un pakāpeniskai pieejai. Šāds konstatējums attiecas arī uz dažādo rīcības plānā paredzēto pasākumu un mērķu īstenošanu.

3.10. Ir jāsāk ar ierobežotu jomu skaitu ([5]), un sākumā jānosaka tikai dažas juridiskās saistības ([6]). Šāda metode dos ikvienam iespēju iepazīt jauno pieeju un gūt vajadzīgo pieredzi. Strauji mainīgajos apstākļos ir jāņem vērā, ka ekonomikas pārveidei vienmēr ir vajadzīgs zināms laiks. Pilnībā pamatots ir arī sasniegto rezultātu un panāktā progresa regulārs novērtējums. Komiteja atbalsta paredzēto kārtību, proti, novērtēšanu ik pēc trim gadiem.

3.11. Saskaņā ar iepriekš minēto komiteja atbalsta pieeju, uz kuru balstīti pašreizējie priekšlikumi par vides dimensiju. Attiecībā uz situāciju kopumā komiteja joprojām aicina pievērst pienācīgu uzmanību vispārējai saskaņotībai. Šajā saistībā pozitīvi vērtējama Eiropas sociālo tiesību pīlārā noteikto principu iekļaušana un prasība saimnieciskajā darbībā ievērot gan obligātās starptautiskās garantijas sociālajā un nodarbinātības jomā, gan grāmatvedības standartus. Tomēr jākonstatē, ka minētās garantijas ir minimālās garantijas un ka ir jāparedz papildu pasākumi. Turpmāk jācenšas tās attiecināt arī uz sociālās un pārvaldības ilgtspējas mērķiem.

3.12. Tajā pašā laikā jau no paša sākuma ir jātiecas uz iespējami lielāku skaidrību un noteiktību. Komiteja pilnībā atbalsta nodomu izveidot ES taksonomiju ar augstu detalizācijas pakāpi. Šāda pieeja palīdz jebkurā brīdī skaidri noteikt, kādas darbības uzskatāmas par ekoloģiski ilgtspējīgām, un jau pašā sākumā novērst jebkādas neskaidrības šajā jautājumā. Tā palīdzēs arī novērtēt ieguldījumu vides mērķu īstenošanā un kartēt to, jo tas ir svarīgi ne tikai pēc būtības, bet arī turpmāko norišu perspektīvā.

3.13. Papildus skaidrībai un noteiktībai svarīgi ir arī tas, lai taksonomija un visi ar to saistītie turpmākie lēmumi būtu ērti izmantojami. Jo ar to saskarsies dažādas ieinteresētās personas, kuras, lielākoties, nav speciālisti. Tās būs jāapmāca "runāt vienā valodā". Turklāt uzņēmumiem un finanšu nozares dalībniekiem ne vienmēr būs vienāds viedoklis.

3.14. Tādēļ regulējuma izstrādē ir jāņem vērā arī uzņēmumu vajadzības, paturot prātā to darbības un faktu, ka tie ir ķēdes pēdējais posms. Jānodrošina, ka regulējumu var piemērot gan starptautiskā mērogā, gan mazajiem uzņēmumiem vietējā mērogā. Ņemot vērā uzņēmumu būtiskās atšķirības, nozaru pieeja ir pilnībā pamatota. Komiteja ir pilnībā pārliecināta, ka šiem noteikumiem jābūt izdevīgiem arī MVU, jo īpaši tāpēc, ka tie ir Eiropas ekonomikas pamats. Tādēļ kritērijiem noteikti jābūt pielāgojamiem.

3.15. Īstenojot pasākumus, kuru mērķis ir mobilizēt līdzekļus ekoloģiski ilgtspējīgām saimnieciskām darbībām, ir jānovērš jebkādi uzņēmumu konkurences traucējumi. Tehniskās pārbaudes kritērijiem jābūt izstrādātiem tā, lai visas attiecīgās saimnieciskās darbības konkrētajā tautsaimniecības nozarē varētu uzskatīt par ekoloģiski ilgtspējīgām un piemērotu vienlīdzīgu attieksmi darbībām, kuras vienādā mērā palīdz īstenot izvirzītos vides mērķus. Šajā nolūkā komiteja aicina īpašu uzmanību pievērst problēmām, kas radīsies dažādās ekonomikas nozaru un apakšnozaru tehnisko pārbaudes kritēriju un datu konfidencialitātes noteikumu saskaņošanā.

([4]) COM(2018) 353 final, 7. lpp.
([5]) Jo īpaši vides jomā, un tikai vēlāk citās jomās, piemēram, sociālajā jomā.
([6]) Kas minētas, piemēram, regulas priekšlikuma 4. pantā.

3.16. Saistībā ar iepriekš minēto ērto izmantošanu komiteja ir gandarīta, ka Komisija ir lielā mērā ņēmusi vērā Regulējuma kontroles padomes darbu. Tādēļ atbalstāms ir dokumentu teksta grozījums, kas paredz taksonomiju izmantot tikai tad, ja tā ir stabila un apstiprināta.

3.17. Lai nodrošinātu atbilstību ES tiesību aktiem finanšu jomā, pozitīvi vērtējams arī tas, ka svarīga loma ES taksonomijas izstrādē ir paredzēta Eiropas uzraudzības iestādēm (EUI ([7])). To iejaukšanās nodrošinās, ka taksonomiju var izmantot finanšu iestādes un ka tā ir pielāgota finanšu produktiem. Šajā saistībā vietējo un mazo iestāžu interesēs ir jāņem vērā proporcionalitātes princips. Kopumā tas nozīmē, cik vien iespējams, ierobežot papildu slogu un izmaksas, kas saistītas ar regulējumu un uzraudzību.

3.18. Ērtas lietošanas aspektam pievērstā uzmanība nāks par labu ne vien uzņēmumiem un finanšu sistēmas dalībniekiem, bet arī patērētājiem un ieguldītājiem. Ieguvēji būs arī ieguldītāji, jo viņiem tiks nodrošināta vēl lielāka skaidrība un noteiktība attiecībā uz ilgtspējīgiem ieguldījumiem, kurus viņi vēlas veikt vai kuriem viņi piešķīruši līdzekļus.

3.19. Plašākā nozīmē uzmanība, kas pievērsta iepriekš minētajiem skaidrības un noteiktības principiem un konkrētām izmantošanas iespējām, nodrošinās visplašākās iespējas, lai sekmīgi īstenotu un pilnībā sasniegtu rīcības plāna mērķus.

3.20. Komiteja atzinīgi vērtē jaunu "mazoglekļa" un "labvēlīgas oglekļa ietekmes" etalonu izstrādi. Šie etaloni sekmē vienotā tirgus efektīvāku darbību, novēršot pašreizējo sadrumstalotību un ar plašāku un kvalitatīvāku informāciju nodrošinot ieguldītājiem lielāku aizsardzību un pārredzamību. Tie palielinās arī ar klimatu saistītās uzņēmumu informācijas apjomu un kvalitāti, kā arī informācijas salīdzināmību. Turklāt tie var arī sniegt būtisku ieguldījumu projektos un aktīvos, kas iesaistīti Parīzes nolīgumā izvirzīto klimata mērķu īstenošanā.

3.21. Komiteja uzskata, ka svarīga nozīme ir arī informēšanai un komunikācijai. Arī ar citiem līdzekļiem ir iespējams būtiski veicināt rīcības plāna mērķu sasniegšanu un visu šajā saistībā uzsākto pasākumu īstenošanu. Tādēļ komiteja uzskata, ka ir pilnībā pamatoti pievērst īpašu uzmanību informēšanai un komunikācijai ar visām ieinteresētajām personām un sabiedrību. Varētu izstrādāt visām ieinteresētajām personām adresētu plānu, kura mērķis ir informēt tās pēc iespējas labāk un uzsākt dialogu nolūkā panākt to iesaistīšanos, lai ikviens kļūtu par partneri izvirzīto mērķu sasniegšanā. Varētu paredzēt arī izglītošanas un apmācības pasākumus finanšu jomā. Vīrieši un sievietes var ietekmēt situāciju!

Briselē, 2018. gada 17. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas priekšsēdētājs
Luca JAHIER

([7]) Angļu valodā apzīmēts ar akronīmu "*ESA*" (*European Supervisory Authorities*).